

ezzel helyes világnézetre nevelhetjük az olvasókat. Egyes könyvtárakban nagyon beváltak a szakemberek, illetve az ismeretterjesztő irodalom szerzőjének meghívásával rendezett könyvmegbeszélések. (PS)

KÖNYVEK SORSA A JAVÍTÓINTÉZETBEN

DEVINE, J.: On books and borstal boys. = New Zealand Libraries. 24.vol. 1961. 5.no. 105-114.p.

Könyvekről és javítóintézeti növendékekről.

A New Zealand-i javítóintézetek növendékeinek olvasmányával való ellátásánál azt az alapelvet tartják szem előtt, hogy az olvasókat nem elitelt bűnözőknek kell tekinteni, hanem olyan fiataloknak, akiknek a társadalom értékes és megelégedett tagjaiként való későbbi elhelyezkedését sokirányú érdeklődés felkeltésével és ennek olvasmányok útján való kielégítésével is elő kell mozdítani.

A könyvvállomány alapanyaga az igazságügyminisztériumtól származik; ez főként tájékoztatási segédkönyveket és iparágak elsajátítását célzó ismeretterjesztő könyveket tartalmaz. Rendszeresen bocsát kölcsönkönyveket rendelkezésre könyvbuszai útján a megyei könyvtár. Sok könyvet kapnak még ezen felül a legkülönbözőbb társadalmi szervezetektől és magánosoktól is.

A javítóintézetek növendékei olvasmányigény szempontjából három csoportra oszthatók. Az első csoportba az értelmiségi réteg (egyetemi, főiskolai hallgatók, középiskolások stb.) tartozik. Ennek tagjai többnyire határozott igényekkel lépnek fel, tudják, mit akarnak olvasni. Közülük szokták kiválasztani a könyvtárosokat, a művelődési csoportok vezetőit és az intézeti lap szerkesztőit.

A második csoportot a jóval kisebb művelődési igénnyel bíró fiatalok tömege teszi ki. Ezek az általános iskola elvégzése után szinte alig szoktak olvasni, vagy ha olvasnak is, beérik a legértéktelenebb képeslapfajtákkal. Ennek a csoportnak az olvasásra való szoktatása nehéz és kényes feladat. Eleinte leginkább az erotikus tárgyú olvasmányokat vagy utikalandókat, háborus történeteket kedvelik s csak később kezdenek az ismeretterjesztő könyvek iránt érdeklődni. A javítóintézetek vezetősége - attól az elvtől vezetettve, hogy bármilyen tárgykör iránti érdeklődésből induljon is el az olvasás, még mindig jobb, mintha egyáltalában nem indul el - csak csínján alkalmazza a korlátozást.

A harmadik csoportot - ez a növendékek 37 %-ára rug - a maori őslakó rétegből származó fiatalok alkotják. Az iskola elvégzése után javarészüik nem vesz több könyvet kezébe, vagy ha olvas is, olvasmánya az ujságokban folytatólagosan megjelenő comics-okból tevődik ki. Érdeklődésüket legfeljebb vadnyugati, háborus történetekkel és a maori történelemmel lehet felkelteni. Mivel azonban kimondottan társas lények, akik csak egymás társaságában érzik jól magukat, az önmagára támaszkodó, egyedüllet igénylő olvasást nem igen szokták megkedvelni.

A második és harmadik csoportba tartozó olvasók a könyvvel keményen bánnak.

Gyakori a könyveknek az olvasáson kívül egyéb célokra való felhasználása: ablakba szorítják a léghuzat megakadályozására, forró edények alá teszik alátétül stb. Az érdeklődésüket különösen lekötő vagy fantáziájukat elindító részleteket sokszor kitépik a könyvből. Ilyenkor a kiragadott részek önálló életet nyernek s titokban, alattomban kézről-kézre vándorolnak, míg csak ronggyá nem olvasták őket. A műszaki könyveknek a műhelyekben, garázsokban való használata gyors szennyeződést, olajfoltokkal való tarkítást eredményez. De nagy százalékot tesznek ki az eltűnt könyvek is.

Mivel azonban a vezetőség a könyvet eszköznek tekinti a nevelés céljainak eléréséhez, általában nem szokott miattuk különösebb retorziót alkalmazni. (BZ)

IFJUSÁGI KÖNYVEK MINTA-KATALÓGUSA FRANCIAORSZÁGBAN

1959-ben Colmarban (Franciaország) ifjúsági olvasás-elemzést végzett a Colmari Ifjúsági Tanács keretében egy pedagógusokból, könyvtárosokból és könyvkereskedőkből álló olvasási bizottság. A vizsgálat eredményeképpen ugyanez a bizottság ifjúsági ajánló könyvjegyzékeket ad ki (v. ö. Könyvtári Figyelő 7. évf. 1961. 3. sz. 204-207. p.).

Az első könyvjegyzék most jelent meg. Címe: Romans pour adolescents (15-18 ans) sélectionnés par le Conseil colmarien de la jeunesse. (Regények 15-18 éves fiatalok számára. A Colmari Ifjúsági Tanácsa válogatása.) Colmar, 1961. 40 p.

A jegyzék 177 regény címét közli, rövid tartalmi ismertetéssel és pár szavas értékeléssel. A könyveket regénytípusonként csoportosítja, csillaggal jelölve a 17-18 évesek számára ajánlott regényeket. A keresést szerzői és címmutató könnyíti meg. A választék gazdag, főleg mai szerzők műveiben.

Az ismeretterjesztő művek első jegyzéke is rövidesen meg fog jelenni. (Association des Bibliothécaires Français. Bulletin d'Informations. 1961. N. S. 35. no. 123. p.)

SZERBIA KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAINAK OLVASÓFORGALMA

A Jugoszláv Szövetségi Statisztikai Hivatal, valamint a Szerb Nemzeti Könyvtár mellett működő könyvtári központ adatai szerint a jugoszláv közművelődési könyvtárak hálózata 3317 könyvtárból állt 19...-ban. Ebből Szerbiában 1798 kisebb és nagyobb városi könyvtár, illetve falusi népkönyvtár volt.

Az 1798 könyvtár közül 1013 könyvtárnak 500 kötetnél nagyobb könyvállománya van.

Az említett 1013 könyvtár együttes állománya 2 886 263 kötet; ezek közt 344 122 könyv a nemzeti kisebbségek nyelvében íródott.

Az 1013 közművelődési könyvtárat 417 026 olvasó vette igénybe; a kölcsönzött művek együttes száma 3 840 951 kötet.

Szerbiának 6 979 154 lakosa van, ezek közül 4 027 064-t tesz ki a tíz év-nél idősebb lakosok száma (tehát azoké, akik már tudnak írni és olvasni); ezek szerint az ország majdnem minden tizedik lakosa könyvtári olvasó.

Az 1958-59. tanévben Szerbiában 4 911 elemi iskola volt, 963 264 tanulóval. Ugyanebben az időben 203 középiskola működött 66 620 növendékkel. Ebben az iskolai évben az 1013 közművelődési könyvtárnak 278 410 utörő- illetve ifjúsági szervezeti tag olvasója volt. Az 1013 könyvtárnak együttesen 1417 dolgozója van, de ezek között csupán 431 a státusba sorolt, főfoglalkozású könyvtáros, 473 tiszteletdíjas és 513 a társadalmi munkás könyvtáros. (Bibliotekar (Belgrad). 13. god. 1961. 1-3.no. 10-12.p.)

AZ UJSÁGÍRÓ ELKÉPZELÉSE A SZABADPOLC-JELZETEKRŐL

Egyik angol napilap tudósítója - miután órák hosszat böngészett egyik szabadpolcos könyvtár regényei között, mire kedvére valót talált - arra a gondolatra jutott, hogy "a regény-polcok fölé helyezett rajzokkal kellene az illető regényfajtára felhívni a figyelmet; ilyen jelek lehetnének: szív - a szerelmi, tör - a bűnügyi, szellem - a spiritisztia, középkori lovag - a történelmi, úrhajós - a természetudományi regények felismerése stb." (Library Review. 1961. 138. no. 143. p.)

SZOVJETUNÓ

A Szovjetunó köztársaságainak művelődésügyi minisztériuma alá tartozó közművelődési könyvtárak (a klubkönyvtárakon kívül) 1959-ben mintegy 50 000 000 olvasót láttak el és 938 millió kötet könyvet forgalmaztak. Igen gyors ütemben növekszik a falvak olva-